

46 χώρες

2.674 αθλητές

290 αθλήτριες (ισότιμη συμμετοχή)

Η ΕΠΟΧΗ

Σε χρονιά των στέψεων και των εστεμμένων εξελίχθηκε το 1828, που σημαδεύτηκε από την επιστροφή του Ελευθέριου Βενιζέλου στα πολιτικά πράγματα της Ελλάδας και την ισοπέδωση της Κορίνθου και του Λουτρακίου από καταστροφικό σεισμό.

Τρία χρόνια ήταν αρκετά για τον πρόεδρο της Αλβανίας Αχμέτ Ζόγου, προκειμένου να εξασφαλίσει τη δυναστεία του. Την 1^η Σεπτεμβρίου, ο από το 1925 πρόεδρος ανακήρυξε τη χώρα του βασιλείο και τον εαυτό του βασιλιά Ζογ Α'. Η Ιταλία του Μουσολίνι, που τον στήριξε, έσπευσε να τον αναγνωρίσει. Θα ακολουθούσε με μορφή επιδημίας η ιταλική διείσδυση.

Με το όνομα Χαϊλέ Σελασιέ, ο Ρας Μακόνεν Ταφάρι ανακηρύχθηκε στις 7 Οκτωβρίου συναυτοκράτορας της Αβησσυνίας (μετέπειτα Αιθιοπίας). Ο Χαϊλέ είναι ανιψιός του βασιλιά Μενελίκ Β' που πέθανε το 1913. Στα 1916 και σε ηλικία 25 χρόνων, ο Χαϊλέ επαναστάτησε εναντίον του βασιλιά, Λίτζι Γιάσου, κι εγκατέστησε στον θρόνο την κόρη του Μενελίκ, Ζαοντίτο, ενώ ο ίδιος ανακηρύχθηκε διάδοχος. Δυο χρόνια αργότερα (1930) επρόκειτο να μείνει απόλυτος μονάρχης.

Στις 10 Νοεμβρίου έγινε η στέψη του Χιροχίτο ως αυτοκράτορα της Ιαπωνίας. Ανακηρύχθηκε αρχηγός κράτους και ονομάστηκε αντιβασιλέας το 1920, όταν ο πατέρας του αρρώστησε. Έρμαιο των στρατοκρατών, επρόκειτο να εγκρίνει την αιφνιδιαστική επίθεση στο Περγ Χάρμπορ της Χαβάης, βάζοντας τις ΗΠΑ στον Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο. Μετά τις ατομικές βόμβες στη Χιροσίμα και το Ναγκασάκι υποχρεώθηκε σε άνευ όρων παράδοση της χώρας του στους Αμερικανούς (1945). Συνέχισε να κυβερνά μέχρι το θάνατό του το 1989.

Η Ελληνική Δημοκρατία πελαγοδρομούσε, όταν κάποιοι έπεισαν τον Ελευθέριο Βενιζέλο να επανέλθει στην πολιτική. Ηγέτης των Φιλελευθέρων ποτέ δεν είχε πάψει να είναι. Η επιστροφή του συνοδεύτηκε με την ανάληψη της πρωθυπουργίας κι ένα κύμα αισιοδοξίας να διατρέχει τη χώρα. Προκήρυξε εκλογές για τις 19 Αυγούστου με πλειοψηφικό κι έβγαλε μια ασύλληπτη κοινοβουλευτική πλειοψηφία:

178 έδρες έναντι 72 όλων των άλλων (εννέα) κομμάτων!

Απόλυτος κυρίαρχος του παιχνιδιού, ο Βενιζέλος προχώρησε στην αναδιοργάνωση της οικονομίας και την αποκατάσταση των προσφύγων. Και δημιούργησε συνθήκες φιλίας με την Ιταλία, τη Γιουγκοσλαβία, την Ουγγαρία και την Αυστρία, ενώ έκανε τολμηρό άνοιγμα προς την Τουρκία.

Βενιζέλος και Κεμάλ υποσχέθηκαν να θάψουν το παρελθόν και να ξεκινήσουν την ελληνοτουρκική προσέγγιση με μια συνθήκη φιλίας, ουδετερότητας, συνδιαλλαγής και διαιτησίας. Οι υπογραφές έπεσαν στην περιθρύλητη συνθήκη της Άγκυρας ή «Βενιζέλου - Κεμάλ» (30 Οκτωβρίου του 1930).

ΤΟ ΓΕΓΟΝΟΣ

Στα 1869, η ανδροκρατούμενη αγγλική βουλή αποφάσισε ότι όσες Αγγλίδες πλήρωναν φόρο, αποκτούσαν το δικαίωμα ψήφου στις δημοτικές εκλογές. Την ίδια χρονιά, η πολιτεία του Ουαϊόμινγκ των ΗΠΑ ψήφιζε την παροχή πλήρους εκλογικού δικαιώματος στις γυναίκες. Στα 1906, οι Φιλανδέζες απέκτησαν το δικαίωμα ψήφου στις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές αλλά δεν έμειναν εκεί. Τον επόμενο χρόνο, κέρδισαν πλήρη δικαίωμα στο εκλέγειν και εκλέγεσθαι. Στις 15 Μαρτίου του 1907, οι πρώτες στον κόσμο βουλευτίνες εκλέχθηκαν εκεί.

Το παράδειγμα της Φιλανδίας ακολούθησαν η Νορβηγία (1913), η Δανία (1915) και η Ολλανδία (1917). Η μεγάλη Οκτωβριανή επανάσταση βρήκε τις γυναίκες της Ρωσίας να εξισώνονται σε όλα με τους άνδρες: Με το τέλος του Α΄ Παγκοσμίου πολέμου, η μια μετά την άλλη, οι διάφορες χώρες αναγκάζονταν να παραχωρήσουν στις γυναίκες το δικαίωμα ψήφου: Στα 1918, η Αγγλία. Στα 1919, οι Γερμανία, Αυστρία, Τσεχοσλοβακία, Ουγγαρία αλλά και η Νότια Αφρική. Οι Ηνωμένες Πολιτείες στα 1920. Στα 1921, οι Πολωνία, Σουηδία και ο Καναδάς.

Παντού, οι γυναίκες κατακτούσαν το δικαίωμα ψήφου αλλά στους στίβους δεν μπορούσαν να μπουν, παρά μόνο ως θεατές. Κι αυτό, κατά παραχώρηση του μέντορα των Ολυμπιάδων, Πιερ Ντε Κουμπερτέν, που υποστήριζε: «Μια αποστολή έχουν οι γυναίκες: Να στεφανώνουν τους νικητές, όπως στην αρχαία Ελλάδα». Παρ' όλο που απαγορευόταν στην αρχαία Ελλάδα οι γυναίκες να παρακολουθούν αγώνες.

Το γυαλί όμως είχε ραγίσει, καθώς οι γυναίκες είχαν πάρει μέρος σε αλλά αθλήματα. Η Βρετανίδα Σαρλότ Κούπερ έγινε η πρώτη γυναίκα στην ιστορία που κατέκτησε χρυσό Ολυμπιακό μετάλλιο (το 1900, στο τένις). Μοναδικό ανδρικό προπύργιο, έμενε ο στίβος. Μετά από σκληρή μάχη, έπεσε κι αυτό λίγο πριν από την Ολυμπιάδα του Άμστερνταμ, όπου εμφανίστηκαν οι πρώτες αθλήτριες. Ο Κουμπερτέν προείδε το αποτέλεσμα και παραιτήθηκε «για λόγους υγείας». Η ψηφοφορία στη ΔΟΕ, με ψήφους 15 υπέρ έναντι 6, έδωσε στις γυναίκες το δικαίωμα να μπουν και στους στίβους. Θ' αγωνίζονταν στα αθλήματα 100 μ., 800 μ., σκυταλοδρομία 4x100 μ., δίσκος και ύψος.

Κι ενώ κυλούσαν όλα ομαλά, ήρθαν τα 800 μ. Μετά τον τερματισμό, πολλές αθλήτριες παρουσίασαν έντονα σημάδια εξάντλησης. Ο πόλεμος ξανάρχισε. Η βρετανική εφημερίδα London Daily Mail έκανε ερευνά ανάμεσα σε γιατρούς. Το «συμπέρασμα» ήταν ότι «οι γυναίκες που τρέχουν αποστάσεις πάνω από 200, θα έχουν πρόωρο γήρας». Ξαναμπήκε το θέμα του αποκλεισμού των γυναικών αλλά τελικά αποφασίστηκε να μην υπάρχουν κούρσες

πάνω από 200 μ. (απόφαση που ίσχυσε 32 ολόκληρα χρόνια).

Υπήρξε ακόμα μία απόφαση, σημαντική για την Ελλάδα: Από την Ολυμπιάδα του 1928 και δώθε, στην τελετή έναρξης, η πρώτη ομάδα που μπαίνει στο στάδιο είναι η ελληνική.

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

Δυο νεαροί Καναδοί, ο 20χρονος Πέρσι Ουίλιαμς από το Βανκούβερ και η 18χρονη Έθελ Κάθεργουντ από το Σασκατούν, αναδειχθηκαν μεγάλες μορφές των αγώνων, ενώ οι νίκες τους προκάλεσαν κύματα ενθουσιασμού, όχι μόνο στην πατρίδα τους.

Ο Πέρσι Ουίλιαμς πήγε στην Ολλανδία με στόχο να κατακτήσει ένα μετάλλιο, χωρίς, όπως οι περισσότεροι αθλητές της εποχής, να γνωρίζει πολλά για τους πιθανούς αντίπαλους του. Αποδείχθηκε ο καλύτερος και κατέκτησε τα χρυσά μετάλλια τόσο στα 100 μ. όσο και στα 200 μ. Στο τέλος των αγώνων, όλοι οι συναθλητές του στην καναδική αποστολή έβαλαν ένα χεράκι να τον μεθύσουν.

Στο ύψος, η πανέμορφη Έθελ που την αποκαλούσαν «Σασκατούν Λίλι», πήρε την νίκη αλλά δεν ήταν μόνο γι' αυτό που η παρουσία της προκάλεσε τόσο μεγάλη αίσθηση: Πριν από κάθε άλμα, τυλιγόταν σε μια κόκκινη κουβέρτα και έστελνε ένα υπέροχο χαμόγελο στους φίλαθλους. Με το νάζι και την τσαχπινιά της, προκαλούσε το ενδιαφέρον των φωτογράφων που ποτέ δεν έλειψαν από το πλευρό της.

Κυκλοφόρησαν φήμες ότι μετά τους αγώνες θα πήγαινε στο Χόλιγουντ να κάνει καριέρα ηθοποιού, στον κινηματογράφο που τότε είχε για τα καλά ξεπεταχτεί, με παραγωγές βουβών ταινιών. Τις διέψευσε:

«Καλύτερα να πιω δηλητήριο παρά να κουνάω χωρίς λόγο τα χέρια μου σε ταινίες».

Στην επιστροφή τους, οργανώθηκε μεγάλη γιορτή και χιλιάδες φίλαθλοι τους υποδέχθηκαν στον Καναδά, τους σήκωσαν στα χέρια και τους ακολούθησαν μέχρι τις ιδιαίτερες πατρίδες τους.

Το τρένο με τον Πέρσι Ουίλιαμς σταμάτησε πρώτα στο Μόντρεαλ όπου του χάρισαν ένα χρυσό ρολοι, έπειτα στην πόλη Χάμιλτον, όπου του δόθηκε ένα ασημένιο σερβίτσιο τσαγιού, και τέλος στην ιδιαίτερη πατρίδα του, όπου του πρόσφεραν ένα μπλε σπορ αυτοκίνητο και 14.500 δολάρια για να συνεχίσει άνετα τις σπουδές του.

Πάμπολλα δώρα από τους συμπατριώτες της δέχθηκε και η Έθελ, ενώ στο Σασκατούν την περίμενε μια επιταγή 3.000 δολαρίων για να ολοκληρώσει τις σπουδές της στο πιάνο.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

Για πρώτη φορά μετά από το 1896, η Ελλάδα έμεινε έξω από τον πίνακα των μεταλλίων, αποχή που δυστυχώς έμελλε να κρατήσει μέχρι το 1956, όταν ο Γιώργος Ρουμπάνης πήρε το χάλκινο στο επί κοντώ:

Αθλητές στίβου, ξιφομάχοι, παλαιστές απέτυχαν, καθώς δεν απέδωσαν σύμφωνα με τις δυνατότητες τους, και όλα έδειχναν ότι, στον αθλητισμό, υπήρχε μεγάλο χάσμα ανάμεσα στην Ευρώπη και την Ελλάδα.

Το μεγάλο πρόβλημα των αθλητών μας πάντως ήταν ότι δεν μπορούσαν να βρουν πουθενά ψωμί, αφού δε συνηθιζόταν στην Ολλανδία.

Ο Μοιρόπουλος δημιούργησε νέο πανελλήνιο ρεκόρ στα 110 εμπόδια με 15.8 αλλά αποκλείστηκε στα προκριματικά, όπως συνέβη και με τους αδελφούς Καριοφιλή, που με άλματα 1.77 και οι δυο δεν πέρασαν το όριο 1.83 για τον τελικό του ύψους.

Εκτός έμειναν ο Καραμπάτης στη σφαίρα (12.98), οι «κατοστάρηδες» Λάμπρου (11.8), Πετριδής (11.5) και Φραγκούλης (11.2), καθώς και η ομάδα 4 x 100 που ήρθε τέταρτη στη σειρά της με 44.2.

Ο Μπεναρδής πήρε την 19^η θέση στο δέκαθλο με 6.087 βαθμούς αλλά έγινε η αιτία να επαναληφθεί η κούρσα των 110 μ. με εμπόδια. Την πρώτη φορά τερμάτισε με 19.4 αλλά άρχισε να διαμαρτύρεται λέγοντας με τα λίγα γαλλικά του: «Ντιστάνς νον Μπον» («οι αποστάσεις δεν είναι καλές»). Είχε δίκιο καθώς τα εμπόδια δεν είχαν τοποθετηθεί σε σωστές αποστάσεις. Η κούρσα έγινε πάλι με τον Μπεναρδή να σημειώνει αυτή τη φορά χρόνο 18.0.

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

* Οι Γάλλοι έφεραν τόσο βαρέως την ήττα του συμπατριώτη τους πρωταθλητή στα 400 εμπόδια, Αντελέν, στα προκριματικά από τον Έλληνα Μοιρόπουλο, που μια εφημερίδα της εποχής έγραφε: «Καλά να χάσει από τους άλλους αθλητές αλλά και από έναν Έλληνα που λέγεται Μοιρόπουλος»;

* Ο Αμερικανός Χέρμαν Μπρικ, δεύτερος Ολυμπιονίκης στη σφαίρα με 15.75, άλλαξε το

όνομα του Μπρους Μπένετ και αργότερα έπαιξε το ρόλο του Ταρζάν σε δυο τρεις ταινίες του Χόλιγουντ.

* Οι φήμες αλλά και πολλά βιβλία ανέφεραν ότι η Καναδέζα Έθελ Κάθεργουντ, όταν μετανάστευσε στο Σαν Φρανσίσκο των ΗΠΑ, παντρεύτηκε το διάσημο Αμερικανό δεκαθλητή και πρωταθλητή του ύψους, Χάρι Όσμπορν. Η Έθελ όμως ήταν πάντα παντρεμένη με κάποιον Μίτσελ που δεν είχε σχέση με τον αθλητισμό.

* Ο Ούγγρος ολυμπιονίκης στη σπάθ, η Ατίλα Πετσάουερ, μετείχε στον Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο στις μάχες της Ουκρανίας, στο πλευρό των Γερμανών. Το 1943, πιάστηκε από συμπατριώτες του παρτιζάνους κι εκτελέστηκε.

* Σοκ έπαθε ο Αιγύπτιος πρωταθλητής των καταδύσεων, Φαρίντ Σιμάικα, στο Άμστερνταμ. Πήρε το χρυσό μετάλλιο, ακούστηκε ο εθνικός ύμνος της χώρας του αλλά λίγο αργότερα του το πήραν πίσω. Οι κριτές είχαν ξεχάσει να προσθέσουν στη βαθμολογία του Αμερικανού Πιτ Ντε Ζάρντις τους πόντους από τις φιγούρες που τον έφερναν στην πρώτη θέση. Ακολούθησε νέα απονομή μεταλλίων με τον Φαρίντ, όμως, στο δεύτερο σκαλοπάτι του βάθρου.

* Ο Σουηδός κολυμβητής, Άρνε Μποργκ, από τους πιο δημοφιλείς στην πατρίδα του και με 32 παγκόσμια ρεκόρ σε οκτώ χρόνια, κέρδισε τα 1500 μ. ελεύθερο στο Άμστερνταμ αλλά, μόλις επέστρεψε σπίτι του, βρήκε ένα χαρτί που τον καλούσε να υπηρετήσει στο στράτο. Το τσαλάκωσε και το πέταξε στα σκουπίδια φεύγοντας για διακοπές στην Ισπανία. Όταν επέστρεψε, συνελήφθη και οδηγήθηκε στη φυλακή αλλά ήταν τέτοια η αγάπη των φιλαθλων προς το πρόσωπο του, που καθημερινά του έκαναν δώρα στέλνοντας στο κελί του φαγητά και κρασί. Όταν ο Μποργκ αποφυλακίστηκε, ζύγιζε 11 κιλά περισσότερο.

* Ένα πλήθος από πάπιες παραλίγο να στερήσουν το χρυσό μετάλλιο στην κωπηλασία από τον Αυστραλό Χέρι Πιρς. Ο Πιρς, πολύ ευγενικός αθλητής και άνθρωπος, δεν χτύπησε καμία από τις πάπιες που βρέθηκαν στη πορεία του, περίμενε υπομονετικά να περάσουν όλες μπροστά από το σκάφος του κι έπειτα συνέχισε τον αγώνα, παρόλο που οι αντίπαλοι του τον είχαν φτάσει σε απόσταση ενός μέτρου. Αργότερα ο Ολυμπιονίκης, δεν έγινε δεκτός στο μεγάλο τουρνουά Χένλνι του Λονδίνου εξαιτίας του επαγγέλματος του. Ήταν ξυλοκόπος.

ΞΕΡΕΤΕ ΟΤΙ:

* Η Ινδία, στο χόκεϊ επί χόρτου, από το 1928 μέχρι το 1960, είχε τριάντα συνεχείς νίκες με συνολικό σκορ 197 - 8.

* Στην απονομή των μεταλλίων της κατηγορίας 82.5 κιλών της Άρσης Βαρών με νικητή τον Αιγύπτιο Ελ Σαγιέντ Μοχάμετ Νοσέρ η μπάντα έκανε λάθος κι έπαιξε τον ύμνο της Γαλλίας.

* Ο νικητής στα 1500 μ., Φιλανδός Χάρι Λάβρα, πρωτοασχολήθηκε με τον αθλητισμό, μόλις τέσσερα χρόνια πριν, όταν είδε μια αφίσα με τον μεγάλο συμπατριώτη του αθλητή, Πάοβο Νούρμι.

* Ο Σίλβιο Κατόρ, δεύτερος στο μήκος, ήταν αρχηγός της εθνικής ομάδας ποδοσφαίρου της Αϊτής...

* Ο Ιάπωνας Μίκιο Όντα έγινε ο πρώτος Ασιάτης που κέρδισε χρυσό ολυμπιακό μετάλλιο...

(Εθνος, Αύγουστος 2004) (τελευταία επεξεργασία, 30.7.2009)